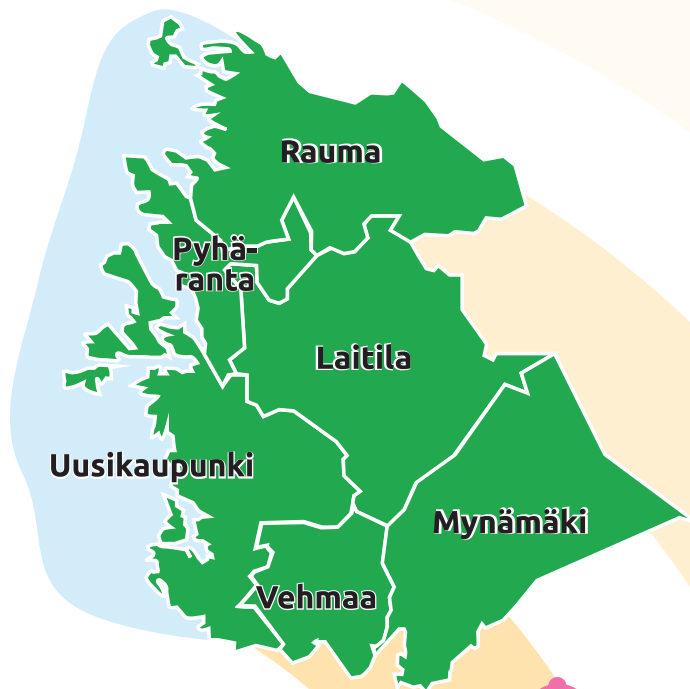

Luotsi

Leader Ravakan paikallinen
kehittämisohjelma 2023–2027

Euroopan unionin
rahoittama

LUOTSI-OHJELMA on väylä alueen näköiseen tulevaisuuteen. Vuonna 2030 Leader Ravakan alueella on elinvoimaista ja älykästä toimintaa sekä paljon virkistäviä mahdollisuuksia. Matkailu alueellamme kasvaa ja rikastaa arkeamme. Hyvää elämää luodaan vastuullisesti yhdessä ja toinen toisiltamme oppien: Ravakka toimii luotsina myötä- ja vastatuulella.

Mikä Luotsi?

Leader Ravakan uusi paikallinen kehittämisohjelma, eli strategia on yhdessä luotu suunnitelma, joka asettaa tavoitteet ja suuntaviivat Leader-rahoitukselle ja -toiminnalle Leader Ravakan alueella.

LUOTSI ON tehty yhdessä ja sitä myös toteutetaan yhdessä. Luotsin laatimiseen on osallistunut arviolta 2 500 henkilöä ja toimijaa ja ohjelmassa kuuluu alueemme asukkaiden, yhdistysten, yritysten, asiantuntijoiden ja nuorten ääni.

LUOTSISSA ON neljä painopistettä: tavoittelemme **Elinvoimaa elinkeinoista**, ja **Mahdollisuuksia matkailusta**, teemme **Älykkäästi yhdessä** ja luomme **Mahdollisuuksia virkistävään vapaa-aikaan**. Luotsissa on lisäksi kolme läpileikkaavaa teemaa: **Kestävästi ja vastuullisesti!**, **Yhteistyön voimin!** ja **Digitalisaatio haltuun!**

LEADER-TOIMINNAN KESKEISIÄ toimijoita ja kohderyhmiä ovat alueen asukkaat ja alueella aikaansa viettävät, yhdistykset ja muut yhteisöt, mikroyritykset ja yksinyrittäjät, kehittäjät ja asiantuntijat, nuoret ja iäkkäät, lapsiperheet ja uusasukkaat. Luotsi pyrkii tehostamaan erityisesti nuorten ja uusasukkaiden osallisuutta ja tukemaan erityisesti alkavia ja uutta luovia yrittäjiä.

Luotsi määrittää, mitä Ravakka tukee eli missä asioissa neuvomme, mihin alueemme toimijoita aktivoimme sekä mitä rahoitamme EU-ohjelmakaudella 2023–2027.

Mikä Leader Ravakka?

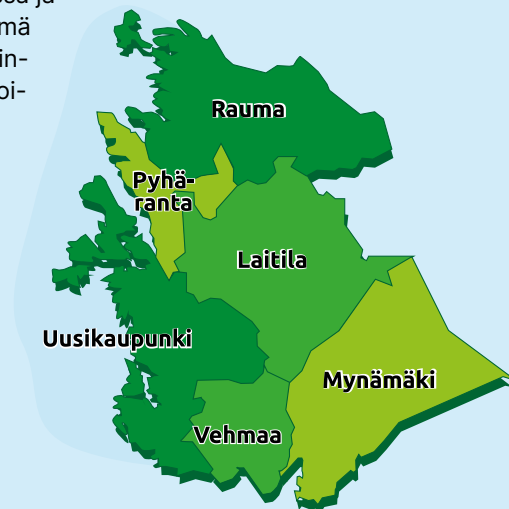
MAASEUDUN KEHITTÄMISYHDISTYS Ravakka ry on toiminut jo yli 25 vuotta, ja Luotsi on jo Ravakan kuudes paikallinen kehittämisohjelma. Vaikka kehittämisohjelmien nimet ja tukikeinot muuttuvat, Ravakan toiminta-ajatus pysyy samana: **Ravakka toimii paikkakuntien parhaaksi ja ihmisten kokoisia ideoita edistäen.**

TEHTÄVÄMME ON aktivoida paikallisia yhteisöjä ja yrittäjiä sekä muita toimijoita kehittämään kotiseudun palveluita ja viihtyisyyttä sekä luomaan työtä ja kasvua kestävästä lähtökohdista. Myönnämme Leader-rahoitusta yhteisöjen ja yritysten hankkeille, neuvomme hankkeiden haussa ja olemme tukena niin hankkeiden kuin muunkin kehittämistoiminnan toteutuksessa. Leader-tuki muodostuu EU:n, valtion ja kuntien rahoituksesta ja se on osa Euroopan

unionin maatalouspolitiikkaa (CAP). Toimialueemme käsittää Rauman, Laitilan, Pyhärannan, Uudenkaupungin, Vehmaan ja Mynämäen (Rauman ydinkeskusta on rajattu EU:n maaseuturahaston tuen ulkopuolelle).

PAIKALLISISTA IHMISSISTÄ koostuva ja kolmikantaperiaatteen mukaan valittu hallitus on vastuussa Ravakan toiminnasta ja päättää myös Luotsi-ohjelmasta rahoitettavaksi puollettavat hankkeet. Rahoitettavien hankkeiden valinnassa käytetään julkisia valintakriteereitä, jotka tukevat hanketoteuttajia hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Oma nuorisotyöryhmä osallistuu aktiivisesti Ravakan toimintaan ja päättää Nuorisoleader-rahoituksesta.

Maaseudun kehittämisyhdistys Ravakka ry on perustettu 1997. Toimintamme aikana olemme rahoittaneet yli 500 paikallisten hakemaa Leader-hanketta.

Luotsi-ohjelman painopisteet

Jokaisen Leader-hankkeen on toteutettava jotain Luotsi-ohjelman painopisteistä.

Painopisteitä on neljä:

**Älykkäästi
yhdessä**

Lue lisää sivulta 6

**Elinvoimaa
elinkeinoista**

Lue lisää sivulta 8

**Mahdolli-
suuksia
matkailusta**

Lue lisää sivulta 9

**Virkistävää
vapaa-aikaa**

Lue lisää sivulta 10

**Kaikissa painopisteissä on ankkureita
eli **tarkentavia ja kantavia teemoja**,
jotka valaisevat sitä, mihin Leader-
rahoitusta myönnetään.**

Luotsi-ohjelman läpileikkaavat teemat

Luotsi-ohjelma sisältää lisäksi kolme läpileikkaavaa teemaa, jotka jokaisen hakijan on huomioitava hanketta suunnitellessaan:

- **Kestävästi ja vastuullisesti!** - teema velvoittaa hakijat huomioimaan kestävän kehityksen sekä vastuullisuuden hankkeissaan.
- **Yhteistyön voimin!** - teema rohkaisee hankehakijoita yhteistyöhön muiden kanssa. Teemalla tavoitellaan lisää yhteistyötä erilaisten rajojen, kuten toimiala-, kylä-, kunta-, maakunta- ja valtiollisten rajojen yli.
- **Digitalisaatio haltuun!** -teema vahvistaa digitalisaation ja älykkäiden ratkaisujen käyttöönottoa. Luotsin avulla digitalisaation hyödyntämistä niin arjessa kuin yritystoiminnassakin vahvistetaan ja samalla lisätään osaamista tähän liittyen.

Luotsi-ohjelman erityiset kohderyhmät

Nuoret, uusasukkaat sekä aloittavat ja uutta luovat yrittäjät mukaan kehittämiseen!

LUOTSI-OHJELMA PYRKII tehostamaan nuorten, uusien ja uutta luovien yrittäjien sekä uusasukkaiden osallisuutta paikallisessa kehittämisessä.

• **KANNUSTAMME** kaikkia hankehakijoita huomioimaan lapset ja nuoret, osallistamaan nuoria hankkeisiinsa, tarjoamaan nuorille heidän kaipaamiaan mahdollisuuksia ja pohtimaan, miten nuoret voisi paremmin ottaa huomioon erityisesti ydinmaaseudulla.

• **TUEMME** alueemme yrittäjiä erityisesti heidän yritystoimintansa alkutaipaleella ja uuden kehittämisessä.

• **ALUEEMME** uusasukkaat ovat laaja kirjo erilaisia, eri taustoista tulevia ja erilaista arkea eläviä ihmisiä ja toivomme alueelle erityisesti uusasukkaita huomioivaa ja kotouttavaa toimintaa hankehakijoiltamme.

Älykkäästi yhdessä

Tekemällä älykkäästi yhdessä, lisäämme alueen lumovoimaa sekä arjen hyvinvointia kohtaamisten ja yhteisöllisyyden avulla.

Painopisteen ankkurit ovat:

VASTUUN-
KANTOA
MAASEUDULLA

LUMO-
VOIMAA

KOHTAAMISIA
JA YHTEISÖL-
LISYYTTÄ

» Kohtaamisia ja yhteisöllisyyttä

TAVOITTEENA ON mahdollistaa yhteinen tekeminen, lisätä kaikkien yhteisöön kuuluvien hyvinvointia ja tuoda merkityksellisyttä alueemme ihmisten elämään.

Ravakka tukee esimerkiksi:

- **YHTEISÖÄ** rakentavaa toimintaa ja osallistavaa suunnittelua, kuten etsivää kylätoimintaa
- **KYLIEN JA** yhteisöjen yhteisöllisyyttä tukevia hankintoja
- **KIELIMUURIKIIPEILYÄ** ja kulttuurien kohtaamista.
- **YHTEISIÄ** tiloja ja kaikille avoimia kohtaamispaikkoja sekä mielekästä sisältöä ja toimintaa, etenkin lapsille ja nuorille
- **YHDISTYSTEN** osaamista ja uudistumista

» Lumovoimaa

TAVOITTEENA ON, että erotumme omalla lumoavalla imagolamme ja olemme houkuttelevia paikallisille, uusille asukkaille ja kävijöille.

Ravakka tukee esimerkiksi:

- **KYLIEN** ja asuinalueiden lumovoimaa kehittäviä hankkeita, kuten markkinointia, tiedottamista sekä asukashankintaa
- **VAPAA-AJAN** asukkaiden ja muiden osa-aikaisten asukkaiden osallisuutta ja viihtyvyyttä lisääviä hankkeita
- **ALUEIDEN** imagoa ja omaa brändiä rakentavia hankkeita
- **YHDISTYKSIÄ** maaseudun palveluiden tuottajina
- **KYLIEN** matkailullisten vetovormatekijöiden kehittämistä ja niiden tunnettuuden ja saavutettavuuden edistämistä, kuten kylien yhteisöllisten tilojen hyödyntämistä, kotiseutukohteiden toiminnallistamista ja perinnetiedon välittämistä
- **KYLIEN** maisemallisten ja matkailullisten vahvuuksien tunnistamista ja kylien omaleimaisuuden vahvistamista
- **PERINNEMAISEMIEN** vaalimista ja kestäväää käyttöä lisääviä toimia
- **KULTTUURIPERINNÖN** hyödyntämistä vetovormatekijänä, esimerkiksi juurimatkailua.

» Vastuunkantoa maaseudulla

TAVOITTEENA ON, että alueemme ihmiset kokevat voivansa vaikuttaa ja toimia vastuunkantajina muuttuvissa olosuhteissa paikallisesti ja osana globaalia maailmaa.

Ravakka tukee esimerkiksi:

- **ARJEN** ympäristö- ja ilmastotoimia, kuten kylien kestävä kehityksen suunnitelmia ja niiden toimeenpanoa
- **YHTEISÖLLISIÄ** ympäristö- ja luontohankkeita kuten ranta-alueita ja vesien tilaa parantavia hankkeita
- **UUSIUTUVAN** energian lisäämistä sekä energiaomavaraisuuden ja energiatehokkuuden parantamista
- **MAASEUDUN** iskunkestävyyttä eli turvallisuutta, sopeutumista, valmiutta ja varautumista lisääviä tai kehittäviä hankkeita
- **KIERTOTALOUDEN** edistämistä, kuten kekseliästä yhdyskuntajätteen hyödyntämistä, kierrättämistä ja uusiokäyttöä
- **YHTEISÖJEN** uutta toimintaa, joka tähtää vastuunkantoon, mm. paikallisten kestävien liikkumisratkaisujen kehittäjinä, lähiruuan käytön edistäjinä ja ympäristötietoisuuden lisääjinä.

Elinvoimaa elinkeinosta

Tavoitteena on, että maaseudulla on monipuolisesti palveluita ja työpaikkoja, lähiruoan asema on vakiintunut ja saamme elinvoimaa uusiutuvasta energiasta sekä kierto- ja biotaloudesta.

Painopisteen ankkurit ovat:

MAASEUDUN
PALVELUT JA
TYÖPAIKAT

ELINTARVIK-
KEET JA LÄHI-
RUOKA

UUSIUTUVA
ENERGIA,
KIERTO-JA
BIOTALOUS

Ravakka tukee esimerkiksi:

• **LIIKKUVIA** ja asiakaslähtöisiä palveluita sekä uusien palveluyritysten syntymistä

• **ETÄTYÖN** ja uudenlaisten työn tekemisen muotojen edistämistä sekä yhteisöllisten toimitilojen investointeja ja alustojen perustamista

• **OSA-AIKAISTA** ja monimuotoista yrittäjyyttä sekä

erityisesti koulutettujen naisten ja nuorten yrittäjyyttä

• **OSAAMISEN** lisäämistä, tiedonvälitystä, verkostoitumista tukevaa benchmarkausta ja toinen toisiltaan oppimista

• **INNOVAATIOIDEN** pilotointia, testaamista ja

kaupallistamista

• **YRITYSRYHMIEN** hankkeita, kuten sertifiointeja tukevia hankkeita, täsmäkoulutuksia, yhteistä brändiä, ohjelmalveluita ja digitalisaation hyödyntämistä

• **MAATALOUDEN** kokeiluja

• **OMISTAJANVAIHDOKSIA.**

Ravakka tukee elintarvikkeiden ja lähiruoan osalta erityisesti:

• **LÄHIRUUAN** tuotannon monipuolistamista uusien tuotteiden ja tuotantomenetelmiä kehittämällä ja jalostusastetta nostamalla

• **LÄHIRUUAN** saatavuuden ja logistiikan parantamista sekä uusien myynti- ja jakelukanavien pilotointia ja testaamista

• **YHTEISTUOTANTOTILOIHIN** liittyviä investointeja

• **LÄHIRUOAN** matkailupotentiaalin hyödyntämistä.

Ravakka tukee uusiutuvan energian, bio- ja kiertotalouden osalta erityisesti:

• **MATERIAALIEN** resursiiviseen käytön lisäämistä, kierrätystä ja sivuvirtojen hyödyntämistä

• **UUSIUTUMATTOMISTA**, erityisesti fossiilisista raaka-aineista riippuvaisuuden vähentämistä

• **BIOTALOUTEEN** pohjaavia investointeja ja tuotantoa

• **UUSIUTUVIEN** materiaalien käytön innovaatioita ja uuden teknologian hyödyntämistä.

Mahdollisuuksia matkailusta

Tavoitteena on kasvattaa maa-seudun matkailupalveluiden tarjontaa ja parantaa toiminnan edellytyksiä. Haluamme on, että alueemme on osa kasvavaa matkailualaa ja hyvinvointi- ja ruokamatkailun sekä meri- ja saaristomatkaillen ansiosta suositaan jatkuvasti kasvattava kohde.

Painopisteen ankkurit ovat:

**MATKAILU-
PALVELUIDEN
LAATU JA
SAAVUTETTA-
VUUS**

**HYVINVOINTI-
MATKAILU**

**MATKAILU
MERELLÄ JA
SAARISTOSSA**

Ravakka tukee esimerkiksi:

• **MATKAILUTARJONNAN** ja -palvelujen monipuolistamista sekä tuotteiden, brändien ja imagon kehittämistä

• **TUOTTEIDEN** ja palveluiden kykyä kilpailla kansainvälisistä asiakkaista

• **TUOTTEIDEN** ja palveluiden vastuullisuuden lisäämistä ja vastuullisuuden näkyväksi tekemistä, erityisesti

valmiuksia sertifiointiin

• **LAAJEMPIEN MATKAILU-KOKONAISUUKSIEN** muodostamista sekä laajapohjaista toimijoiden yhteistyötä

• **MONIPUOLISTA** ohjelma- palveluyrittäjyyttä ja -tarjontaa

• **MAJOITUSKAPASITEETIN** lisäämiseen tähtääviä toimia

• **TEEMAMATKAILUN** kehittämistä, esimerkiksi pyhiinvaellus, maailmanperintö-, juuri- ja kansallispuistomatkaillen kehittäviä toimenpiteitä

• **SAAVUTETTAVUUTTA**, kuten tuotteiden ja palveluiden sähköistä varattavuutta ja ostettavuutta, sesongin pidentämistä ja monipuolisia kulkuyhteyksiä.

Ravakka tukee hyvinvointimatkaillen osalta erityisesti:

• **SUOMALAISTA** luontoa ja metsää, aistielämyksiä, hiljaisuutta, tilaa ja valoa hyödyntävien palveluiden syntymistä ja kehittämistä

• **SAUNOMISPERINTEIDEN** tuotteistamista

• **LIIKUNTAMATKAILUA**, kuten pyörämatkaillen, hiihtomatkaillen ja melontamatkaillen

• **EPÄTYYPILLISTÄ** ja elämyksellistä majoitusta, kuten esimerkiksi riippumatto-, puu-, glamping- ja kotimajoitusta.

Ravakka tukee matkailu merellä ja saaristossa osalta erityisesti:

• **MERIYHTEYKSIÄ** lisääviä palveluita

• **MEREN** ja saariston vahvuuksia ja historiaa hyödyntä-

viä matkailupalveluita uusia ja uudenlaisia ohjelmapalveluita saaristoon

• **YHTEISTEN** matkailupakettien kehittämistä kirkastamaan Selkämeren kansallispuiston ja muun alueemme saariston imagoa.

Virkistävää vapaa-aikaa

Tavoitteena on virkistäviä vapaa-ajan mahdollisuuksia kehittämällä parantaa sitä, että alueella asuvat sekä vierailevat viihtyvät ja voivat paremmin.

Painopisteen ankkurit ovat:

KULTTUURIA
JA TAPAHTU-
MIA SIELLÄ
TÄÄLLÄ

LUONNON
VIRKISTYS-
KÄYTTÖÄ
MAALLA JA
VESILLÄ

» Luonnon virkistyskäyttöä maalla ja vesillä

TAVOITTEENA ON, että Ravakan alueella on monenlaisia, saavutettavia, laadukkaita ympäristöjä sekä sisältöjä erilaisten ulkoilijoiden ja vapaa-ajan viettäjiä tarpeisiin.

Ravakka tukee esimerkiksi:

- **ALUEEN** virkistyskohtien, retkeily-, luonto- ja teemareittien kehittämistä, laadun ja saavutettavuuden parantamista
- **UUSIEN** virkistyskohtien perustamista, kuten uimapaikkoja tai näköala- ja maisemapaikkoja sekä oivaltavasti kulttuuria, aitoja kokemuksia, liikuntaa ja virkistäytymistä yhdistäviä kohteita
- **UUSIEN** reittien perustamista, erityisesti vesistö- ja pyöräilyreittejä sekä vaellus- tai teemareittejä
- **VESISTÖJEN** hyödyntämistä virkistyskäytössä, esimerkiksi melontareittejä, sukelluskohteita ja luonnonsatamia
- **AISTIELÄMYKSIÄ**, hiljaisuutta ja hyvinvointia hyödyntävän tarjonnan lisäämistä virkistyskäytössä
- **VIRKISTYSKÄYTÖN** mahdollisuuksien kartoittamista ja suunnitelmien tekoa
- **LUONNOSSA** liikkumisen ja luonnontuntemuksen lisäämistä
- **YMPÄRISTÖN** ja luonnon arvostusta sekä luontosuhteen vahvistamista tiedonvälityksen ja osaamisen lisäämisen keinoin.

» Kulttuuria ja tapahtumia siellä ja täällä

TAVOITTEENA ON, että Ravakan alueella on runsaampi kulttuurielämä ja enemmän kiinnostavia tapahtumia.

Ravakka tukee esimerkiksi:

- **KULTTUURITA-PAHTUMIEN**, -palveluiden ja -toimijoiden näkyväksi tekemistä ja kulttuurin saavutettavuuden parantamista esimerkiksi brändäämällä ja markkinoimalla
- **TAPAHTUMIEN** kehittämistä ja uusien ja uudenlaisten tapahtumien luomista erityisesti ydinmaaseudulle sekä lapsille ja nuorille
- **TAITEEN**, kulttuuriperinnön ja lähiruoan hyödyntämistä tapahtumissa ja kulttuuripalveluissa
- **MATKAILUA** tukevien kylätapahtumien pilotointia myös kesälomakauden ulkopuolella
- **MAHDOLLISUUKSIA** tehdä ja tuottaa kulttuuria sekä osallistua kulttuurielämyksiin
- **KULTTUURIKOHTAIDEN** toiminnallistamista
- **AKTIIVISESSA** käytössä olevien tilojen käytön monipuolistamista.

LEADER Ravakka

Kaksi maakuntaa, kolme seutukuntaa, merta ja maataloutta, kansainvälisyyttä ja kotiseutuylpeyttä, tekijöitä ja talkoointoa, huolta ympäristöstä ja väestön vähenemisestä, tarvetta työvoimalle ja alttiutta viennin muutoksille. Tällainen on Leader Ravakan alue, jossa on yhteensä noin 74 500 asukasta.

RAVAKAN ALUE on erittäin moninainen ja käsittää toisistaan paljon poikkeavia kuntia ja alueita. Rauma kuuluu Rauman seutukuntaan; Laitila, Pyhäranta, Uusikaupunki ja Vehmaa Vakka-Suomen seutukuntaan; ja Mynämäki puolestaan Turun seutukuntaan. Laitila, Rauma ja Uusikaupunki ovat myös seutunsa ja talousalueensa keskuksia.

ALUEEMME TARJOAA poikkeuksellisen paljon vaihtoehtoja, lähes kaikki vuorikiipeilyä lukuun ottamatta onnistuu. Ravakan alueen

helmet ovat puhtaus, turvallisuus ja hiljaisuus, meri ja merellisyys sekä lähellä oleva luonto, ainutlaatuinen saaristo ja rannikko, paikalliskulttuuri ja historia sekä ruokakulttuuri- ja -perinne.

IHMISTEN VIIHTYVYYDEN kannalta lähellä oleva toiminta ja tapahtumat ovat erityisen tärkeitä. Alueella on useita vireitä kyliä, joissa toiminta on aktiivista ja innostunutta. Maaseudun yhdistyksillä on tärkeä rooli alueen kylien ja kirkonkylien elinvoiman ylläpitämisessä: ne järjestävät tapahtumia,

organisoiivat vapaa-ajan toimintaa, huolehtivat ympäristöstä ja toimivat yhteisöllisyyden rakentajina.

TYÖ ON kiistatta tärkeimpiä hyvinvoinnin edellytyksiä alueemme asukkaille, ja elinkeinoelämämme määrittelee muutakin kehitystä. Työn mahdollistaminen tekijän omilla ehdoilla on olennaista, jotta jokainen voi löytää oman paikkansa ja hyödyntää vahvuuksiaan. Alueemme yritteliäät ja rohkeat yritykset ja yrittäjät tarvitsevat tukea erityisesti uutta luodessaan ja aloittaessaan yritystoimintaa.

LEADER

Ravakka

Koulukatu 7 | 23500 UUSIKAUPUNKI
044 0344 345 | toimisto@ravakka.fi

ravakka.fi

Euroopan unionin
rahoittama

**Katso konkreettisia
esimerkkejä siitä
mitä Leader-tuella
voidaan tehdä**

Hankekartta
2014-2022
urly.fi/2Y5V